

**ELHUNYT DÉVAI TIBOR ZONGORAMŰVÉSZ,
a Kispesti Szatmári László AMI egykori tanára
(1927-2024)**

Zongoraművész, zenetanár. Budapesten született 1927. szeptember 12-én. Tanulmányait 1946 és 1952 között a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola zongora szakán Kadosa Pál növendékeként végezte. Részt vett az 1949-es varsói Chopin-versenyen. 1952-től 1955-ig a debreceni Zeneművészeti Szakiskola tanára; 1955 és 1968 között a Fővárosi Zeneiskola Szervezetben tanít; 1968-tól a fővárosi XIX. kerületi Állami Zeneiskola (mai nevén: Kispesti Szatmári László AMI) zongoratanára és korrepetitora. Dévényi Lajossal a Magyar Zongorakettős tagja volt (Dévényi Lajos halála után partnere Katona Ágnes volt).

Katona Ágnes és Dévai Tibor

[Magyar Zongorakettős: Dévai Tibor - Katona Ágnes \(1991..\(5:26\)](#)

(Goldmark Emlékest Keszthelyen)

Nevéhez seregnyi hangverseny, számos hazai és külföldi kézzongorás mű bemutatója fűződik.

DÉVAI TIBOR KOTTA KÖZREADÁSAI:

Közreadta: Dévai Tibor
(EMB)

Goldmark Károly (1830–1915) műveit a mai koncertélet méltatlanul mellőzi, leghíresebb operája, A sába királynője és néhány zenekari műve mellett kamara- és zongoraművei, dalai szinte teljesen ismeretlenek. Ezért szinte „újdonságként” jelenhetett meg négy kézre írt három darabja, melyekből csak egyetlen régi kiadás létezik, s melyeknek szerzői kéziratát az Országos Széchényi Könyvtárban őrzik. E közepes nehézségű, hatásos koncert-darabokat már a zeneiskolák felsőbb osztályos növendékei is sikerrel játszhatják.

***

Gróf Batthyány Ödön AVE MARIA című zeneművéhez

Batthyány-Strattmann László herceg, a szegények orvosa 1870-ben született Dunakilitin és 1931-ben halt meg Bécsben. Boldoggá avatása 2003. március 23-án volt Rómában a Szent Péter templomban. Liturgikus ünnepe január 22.

Coreth Mária Terézia grófnővel 1898-ban kötött házasságából 14 gyermeke született. 1916-ban Szent Ferenc ünnepén feleségével, 16 éves elsőszülött fiával, Ödönnel és sógornőjével, Coreth Lilivel együtt belépett a ferences harmadrendbe.

Gróf Batthyány Ödön zeneszerzéssel foglalkozott. Egyetlen fennmaradt kompozíciója az AVE MARIA. Édesapja jelentette meg nyomtatásban. Ebben a formában található Körmenten a Batthyány Kastélymúzeumban.

Boldog Batthyány-Strattmann László életének egyik nagy próbatétele volt Ödönnek 21 éves korában történt halála. 1921. június 5-én halt meg egy későn felismert vakbélgyulladás következtében. Az édesapja azzal a meggyőződéssel fogadta fia halálát, hogy Ödön az életből az Életbe ment.

Ave Maria

Gróf Batthyány Ödön
(1900 - 1921)

Voce *Lento*

Organo *mf amabile*

The first system of the musical score consists of two staves. The top staff is for the voice, marked 'Lento', and contains four measures of whole rests. The bottom staff is for the organ, marked 'mf amabile', and contains four measures of music. The organ part begins with a half note chord (F#4, A4) in the right hand and a half note chord (F#2, A2) in the left hand. The right hand then plays a melodic line: quarter notes G4, A4, B4, C5, followed by a half note chord (F#4, A4). The left hand plays a simple harmonic accompaniment of half notes: F#2, A2, F#2, A2.

The second system of the musical score consists of two staves. The top staff is for the voice, containing four measures of whole rests. The bottom staff is for the organ, containing four measures of music. The organ part continues the accompaniment from the first system. The right hand plays quarter notes G4, A4, B4, C5, followed by a half note chord (F#4, A4). The left hand plays half notes: F#2, A2, F#2, A2. A slur is placed over the last two measures of the organ part.

A- ve Ma- ri- a gra- ti- a ple- na

The third system of the musical score consists of two staves. The top staff is for the voice, containing four measures of music with the lyrics 'A- ve Ma- ri- a gra- ti- a ple- na'. The bottom staff is for the organ, containing four measures of music. The organ part continues the accompaniment. The right hand plays quarter notes G4, A4, B4, C5, followed by a half note chord (F#4, A4). The left hand plays half notes: F#2, A2, F#2, A2. A slur is placed over the last two measures of the organ part.

Do-mi-nus te-cum be-ne-di-cta

f tu in mu-li-e-ri-bus *ff* et be-ne-di-ctus fru-ctus *più allarg.*

p ven-tris tu-ae, Je-sus, *pp* Je-sus

mf

San-cta Ma-ri-a, ma-ter De-i

o-ra pro no-bis pec-ca-to-ri-bus.

f grandioso *ff* *dolce*

O-ra, o-ra pro no-bis pec-ca-to-ri-bus

The image shows two systems of musical notation. The first system consists of a vocal line in treble clef and a piano accompaniment in grand staff (treble and bass clefs). The vocal line has the lyrics "nunc et in ho-ra mor-tis nos-trae." and is marked with a forte (*f*) dynamic. The piano accompaniment also starts with a forte (*f*) dynamic. The second system also has a vocal line and piano accompaniment. The vocal line has the lyrics "A-men, A-men." and is marked with a piano (*p*) dynamic, followed by a piano-pianissimo (*pp*) dynamic with a ritardando (*rit.*) marking. The piano accompaniment in the second system is also marked with a piano (*p*) dynamic and includes a ritardando (*rit.*) marking.

DÉVAI TIBOR ÉS DÉVÉNYI LAJOS KÉTZONGORÁS ESTJE¹ (1975. máj. 24.)

Elgondolkodtató, hogy ez a műfaj, sajátos, nem is jelentéktelen irodalmával, miért nem vonzóbb az előadóművészek és rajtuk keresztül a közönség szélesebb rétegei számára? Többnyire csak esetenként társulnak alkalmi partnerek, de olyan szilárdan szövetkezett kettősről, amin ő a Dévai Tibor-Dévényi Lajosé, nemigen tud a zenei krónika. Ez a két jeles muzsikus évtizedes, már-már a megszálottságig áldozatos, kitartó odaadással ápolja a műfajt, vette – hangjegyeket nem igénylő, teljes – birtokába a műfaj irodalmát és alakította ki általa előadói stílusát, sok figyelemreméltó egyéni vonással. Hozzáfűzhetjük: nagyobb szellemi befektetéssel, mint amennyi, adott körülmények és lehetőségek között, megfelelően amortizálódhatnak.

Egy-két alapvető, kiküszöbölhetetlen ellentmondás settenkedik a műfaj mögött és akadályozza sima, felszabadult érvényesülését, boldogulását. Két zongora együttműködésében, az együttműködés lehetőségeinek kölcsönös

¹ Országos Filharmónia Műsorfüzet, 1975/26. szám

kiaknázásában kétségtelenül jelentkezik egy bizonyos többlet, ám ez a többlet jobbára csak mennyiségi és nem, mint más különmemű hangszereket egyesítő, kamara-kettősöknél, minőségi. De nemcsak a különböző hangszerek, színek, játéktípusok mesteri egyeztetésének kamarazenés értékei csökkennek, hanem még az egyenlők társulásának képzete sem hiánytalan. És itt nem is csak a közönséges szóhasználat, az első és a második (zongora) rangjelző értelmére gondolunk, hanem a két zongora kényszerű helyezkedésének módjára is, akár az első mögé helyezkedik a második, akár — szembe fordulva —, basszusával a közönség felé, mindenképpen hátrányosabb helyzetbe, másodvonalba, mostohább sorba kerül. Már-már külön gondja a figyelemnek, hogy fölibe emelkedvén a vizuális benyomásnak, egyenlőkként értékelje a produkcióban a két zongora különélő, külön-külön kibontakozó szerepét. Ami mindezek után is jól megfigyelhető, mindenesetre annyi, hogy Dévai Tibor oldottabb, virtuóz képletek könnyedebb, dallam-mintázásának érzékenyebb vonásaival szemben. Dévényi Lajos játékanak feszebb tartása, élezzetebb ritmikája, karakteresebb dinamikája áll, mindenképpen szerencsésen egészítve ki egymást.

A műsornak a chopini romantikától a rachmaninovi utó-romantikáig terjedő, jobbára behízelt dallamosságot és mutatós zongorás csillogást kiaknázó ívén, egyetlen darab képviselt hangulati ütközést: Patachich Iván „Antitesi per due pianoforti” című szerzeménye, jelezvén az előadók befogadókészségének tágulékonyágát. Az új magyar muzsika egyegy képviselőjének megszólaltatása nem csekély áldozat, de egyben értékes szolgálat is a szerző számára, aki nyilván műveinek élő megszólalásából, annak tapasztalataiból merít inspirációt újabb műveihez. Ismert, milyen előszeretettel alkalmaz Patachich Iván különleges hangszereffektusokat: ebben a kézzongorás művében például a zongora testében körömmel pöccintett húrzengést. Efféle effektus Budapesten – emlékezetünk szerint – először pontosan ötven évvel ezelőtt volt hallható, Henry Cowell műveiben és saját előadásában. Nincs tehát új a nap alatt, viszont följegyezhető az is, hogy az effektusnak mértékletes, egy egyszeri megjelenése a zongorákon annál frappánsabban érvényesült, mert a környező nemes, beszédes, rutható dallamanyag élet vette a látvány önkéntelen komikumának, amikor is az előadó egyszerre csak fölkel és matatni kezd a zongora belsejében. A mű koronája egyébként a rendkívül lendületes, sajátos eltolódásokkal ritmizált zárótétel volt, amely után méltán köszöntötte lelkes taps a pódiumra lépő szerzőt.

Molnár Jenő Antal

DÉVAI TIBOR ÉS DÉVÉNYI LAJOS KÉTZONGORÁS HANGVERSENYE²

(1979. ápr. 6.)

Dévai Tibor és Dévényi Lajos két évtized óta szerepel hangversenypódiumon. Kézzongorás koncertjeik sajátos interpretációs műfajt képviselnek, olyan műfajt, amely a 19. században volt a legdivatosabb és legismertebb, ismert volt azonban már a 18. században is, s hagyományai elevenen élnek tovább századunkban. A zongoraművészek jelentős érdeme, hogy hangversenyeik műsorának megválogatásakor mindenkor törekedtek arra, hogy a gyakran játszott kézzongorás kompozíciók mellett a régi és az újabb zenetörténeti korszakok kevésbé ismert, két zongorára írott alkotásait bemutassák. A Zeneművészeti Főiskola kistermében rendezett estjükön az előbbieket *Brahms* f-moll szonátája, az utóbbiakat *Kókai Rezső* Szonátája, *Dohnányi* Valse symphonique-ja, valamint Liszt XV. Rapszódiaja reprezentálta.

Méretében legnagyobb, tartalmilag és technikailag legigényesebb a Brahms-szonáta volt. Előadása is az est legértékesebb művészi teljesítményévé vált. Formálásában, hangszínbén, érzelmi kifejezésben egyképpen a szólamok teljes, kamarazenei egysége jellemezte a mű interpretálását.

Kókai Rezső Szonátája három évtizeddel ezelőtt készült. Friss invenciójú, színes, eleven, nagy mesterségbeli tudással írott zenéjét Dévai Tibor és Dévényi Lajos lendületesen és hangulatot teremtően játszotta. – Érdekes és igen hatásos mű *Dohnányi* Valse symphonique című alkotása. A zeneszerzőnek ez a kompozíciója az 1940-es évek kezdetén írt keringő-szimfónia nyitótételének átdolgozott változata. Zenéjében a szonátaforma kötöttségeit a bécsi keringő könnyedsége oldja föl; virtuóz csillogású zongorahangzás jellemzi mindvégig. A zongoraművészek sikerrel mutatták meg a kompozíció — általában a felszínen maradó — értékeit. – Zárószámként Liszt XV., Rákóczi-indulás rapszódiaja hangzott el – bravúrosan. Dévai Tibor és Dévényi Lajos gondosan előkészített, részleteiben is megmunkált, jó előadása megérdemelten aratott nagy sikert.

Sz. Farkas Márta

---

² Országos Filharmónia Műsorfüzet, 1979/22. szám

DÉVAI TIBOR ÉS DÉVÉNYI LAJOS HANGLEMEZE

DÉVAI TIBOR ÉS DÉVÉNYI LAJOS PRÓBÁL

